



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

III. De Revocatione Legum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

utilitatem juratum (vel Votum factum) est, obligationem remittat: hoc enim facto cessabit illius obligatio, cum quilibet suo juri renunciare valeat.

QUÆSTIO III.

De Revocatione Legum.

27. **N**Orandum, quod hæc tria inter se differant, videlicet Abrogatio, Derogatio, & Irritatio legis. Abrogatio quippe legis fit, quando lex totaliter cassatur, & tollitur. Derogatio legis e contra, cum lex ex parte solum tollitur, quatenus legislator unum, vel alterum legis articulum mutat, aut à generali constitutione certos casus speciales excipit; juxta quod l. Derogatur. ff. de Verb. signif. dicitur: Derogatur legi, cum pars detrahatur; abrogatur legi, cum prorsus tollitur. Tandem Irritatio legis fit, quando lex ab inferiori Magistratu constituta, auctoritate Superioris rescinditur, seu irrita & nullius roboris esse declaratur: ut si leges ab Episcopo latæ auctoritate summi Pontificis annullentur, seu irritentur.

Abrogatio, Derogatio, & Irritatio legis quid, & quomodo differant?

28. **CONCL. I.** Leges semel latæ possunt denuò justis de causis revocari, idque potest fieri tum per ipsum legislatorem, tum per eius successorem. Ita omnes Doctores, atque constat ex praxi: sic enim multæ leges antiquiores tam in Jure Civili, quam Canonico reperiuntur, quæ fuerunt revocatæ per alias posteriores; ut taceamus alias Constitutiones tum Pontificias, tum Imperiales, quæ justis de causis per Successores fuerunt revocatæ.

Leges semel latæ possunt justis de causis revocari.

29. Dicitur, *justis de causis*. Quia non nisi gravi de causa leges, legitimâ auctoritate conditæ, sunt immutandæ: siquidem novitates plerumque querelas, & discordias pariunt; ac proinde, uti l. 3. ff. de Constit. Princip. notatur, *in rebus novis constituendis evidens esse utilitas debet, ut recedatur ab eo jure, quod diu æquum visum est*. Porro justæ causæ mutandi legem sunt, si experienciâ teste constet, legem aliquam, quæ à principio sperabatur futura utilis, non expedire Republicæ: aut si quidem à principio fuerat utilis, postmodum mutatis rerum circumstantiis desinat esse utilis, & communitati conveniens. Leges enim debent juxta exigentiam locorum, temporum, & conditionem personarum constitui: unde juxta horum diversitatem nonnunquam variæ eduntur

Quæ sint ejusmodi justæ causæ?

tur

tur leges, atque etiam priores temperantur, suppleantur, & corriguntur per posteriores. Hinc illud vulgatum Canonistarum dictum: *Concorda tempora, & concordabis iura*, arg. c. *Si peccaverit. 2. q. 1. junctâ Glossâ c. Si Ecclesia. 5. Temporibus. 23. q. 4.*

Nova lex generaliter lata, tollit priorem contrariam.

30. CONCL. II. Nova lex, seu Constitutio generalis Principis, tollit legem priorem contrariam, etiam si de ipsa non faciat mentionem. Ita habetur expressum in Jure Canonico *cap. 1. de Constitut. in 6.* Accedit ratio: quia Princeps non censetur ignorare legem communem priorem; ergo, dum novam statuit contrariam, aliam ipso facto revocare dignoscitur.

Nisi prior sit specialiter loquens.

31. Cæterum hæc Conclusio intelligenda est de lege priori generaliter lata. Nam in primis lex prior specialiter loquens non tollitur per legem posteriorem generaliter loquentem, sed hæc per illam distinguitur: sic v. g. leges generales de testamentis editæ, non comprehendunt testamenta ad pias causas, aut testamenta militum, vel alia privilegiata, quia de his habentur speciales leges: idem dicendum de aliis hujusmodi.

An tollat consuetudines, vel statuta particularia locorum?

32. Insuper ab hac generali doctrina sunt excipiendæ rationabiles consuetudines, & particularia Statuta locorum: siquidem per legem generaliter latam non censetur Papa, vel alius legislator, velle derogare particularibus locorum vel personarum Statutis, aut consuetudinibus rationabilibus, neque eadem revocare, nisi id exprimat. Ita enim habetur expresse decisum *cit. cap. 1. de Constitut. in 6.* Quia talia particularia Statuta, & consuetudines locorum, censetur legislator probabiliter ignorare, unde non videtur velle quidpiam statuere de ipsis, nisi id exprimat. Dicitur notanter, *nisi id exprimat*: nam si legislator exprimat, velle se derogare etiam particularibus locorum consuetudinibus, aut Statutis, reverà etiam istis derogatur. Id autem fit per hujusmodi clausulas in lege appositas, *Nullâ obstante consuetudine contrariâ*: sive, *Non obstantibus quibuscunque constitutionibus locorum*, aut hujusmodi.

An, & quando cessante causâ legis, cesset ipsa lex?

33. Quæres an cessante causâ legis, lex quoque ipsa cessare videatur? Resp. Cessante causâ motivâ seu finali legis adæquatâ, sive in totum, & respectu totius comunitatis, cessat etiam obligatio legis, etiam si non adsit aliud decretum, aut revocatio Principis. Ita Doctores communiter. Ratio est: quia *cessante causâ, cessat effectus*: prout habetur c. *Cum cessante. de Appellar.* Accedit, quod lex non obliget ultra mentem legislatoris: atqui legislator non præsumitur velle obligare ad observantiam legis, quando

do

do cessat causa motiva legis adaequata, seu in totum, ac respectu totius communitatis; quia tunc cessaret finis legis; ergo.

34. Dicitur, cessante causa motiva adaequata, sive in totum. Quia si ob plures causas motivas lex condita sit, & una causa cesset manentibus caeteris, non cessat obligatio legis. Sic v. g. cessante una causa, propter quam imposita sunt tributa, non illico cessat obligatio solvendi tributa, si aliae causae eorum perseverent. Et additur, & respectu totius communitatis: quia factis est dicendum, si causa legis cesset solummodo respectu particularis personae, seu in casu particulari. Ratio est: quia lex non respicit singularem tantummodo personas, sed totam communitatem; ergo adhuc manet eius obligatio, non obstante, quod causa ipsius respectu particularis personae, vel causae cessarit. Quinimo, quando dubitatur, utrum causa legis cessaverit in totum, & respectu totius communitatis, ac per consequens, an cessaverit obligatio legis, nec ne, praesumendum erit in favorem legis, & quod adhuc obliget: si quidem in dubio melior est conditio possidentis: atqui in tali casu lex possidet, cum conitet, legem latam esse, & dubitetur de ipsius sublatione; ergo.

Declaratur, & limitatur data responsio.

Q U A E S T I O I V .

Quomodo Leges tollantur per contrariam Consuetudinem?

35. **C**onsuetudo aliis verbis dicitur *Ius non scriptum*, ad differentiam Legum, seu Constitutionum, quae appellantur *Ius scriptum*. Porro generatim Consuetudo dupliciter sumitur; primo pro ipso usu, seu frequentatis actibus alicujus communitatis, & a nonnullis appellatur *Consuetudo facti*: secundo pro ipsomet jure, quod tandem ex eiusmodi diuturno usu, & frequentatis actibus nascitur. Et hoc posteriori modo *Consuetudo* aliud non est, quam jus quoddam moribus constitutum, quod pro lege suscipitur: in qua acceptione sermo nunc est de Consuetudine.

Consuetudo sumitur dupliciter.

36. Consuetudo generatim sumpta dividitur tripliciter, nempe in eam, quae est praeter legem, secundum legem, & contra legem. *Consuetudo praeter legem* (quae & *juris constitutiva* dicitur) est illa, quae reperitur in casibus a jure non decisis: unde hujus Consuetudinis vis est, constituere jus novum, ubi nulla lex posita fuit. *Consuetudo secundum legem* est, quae legem jam praesistentem supponit,

Consuetudo triplex, praeter legem, secundum legem, & contra legem.

Q